

Pædagogisk læreplan for VIBENS VUGGESTUE OG BØRNEHAVE 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Hvem er vi?	3
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Pædagogisk grundlag	5
Hvad er nyt?	6
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
Børnesyn	7
Dannelse og børneperspektiv	9
Leg	11
Læring	13
Børnefællesskaber	14
Pædagogisk læringsmiljø	15
Samarbejde med forældre om børns læring	17
Børn i udsatte positioner	18
Sammenhæng til børnehaveklassen	19
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	20
Inddragelse af lokalsamfundet	20
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	20
De seks læreplanstemaer	22
Alsidig personlig udvikling	23
Social udvikling	25
Kommunikation og sprog	26
Krop, sanser og bevægelse	28
Natur, udeliv og science	30
Kultur, æstetik og fællesskab	32
Evalueringskultur	34

Hvem er vi?

Velkommen til Vibens vuggestue og børnehave, som er en del af Vejlernes Naturfriskole (VNF).

Vi er normeret til 16 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn.

Vi er beliggende midt i en fantastisk natur, som vi gør stort brug af. Vi bruger bl.a. skoven, stranden/fjorden og den lokale park "præstens have", samt vuggestuens og børnehavens store legeområder.

Hos Vejlernes Naturfriskole, Børnehave og Vuggestue er der mulighed for at starte i vuggestuen og forsætte i børnehaven for senere at starte i skolen og gå der til og med 6. klasse.

Vi vægter et tæt samarbejde og samvær på tværs af vuggestue, børnehave og skole, både blandt børn og personale.

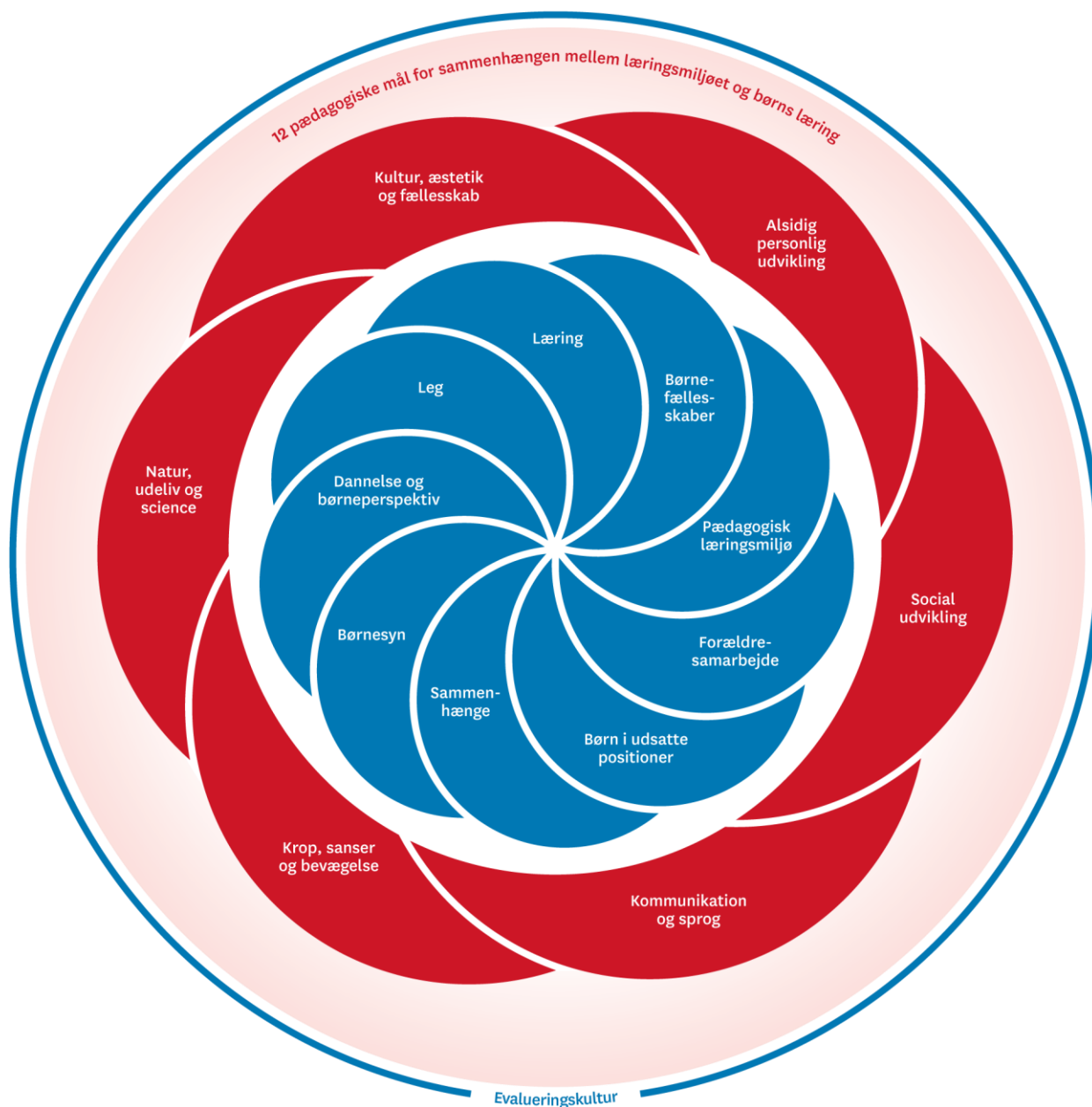

Vejlernes Naturfriskoles naturprofil 2020

- **Vejlernes Naturfriskole er forankret i nærområdets unikke natur og kultur som grundlag for børns trivsel, dannelse og uddannelse.**
- **Vejlernes Naturfriskole er det naturlige samlingssted for hele egnens befolkning, både som institution og som arena for kulturelle og sociale aktiviteter.**

Vejlernes Naturfriskoles lokale forankring og inddragelse af den omkringliggende natur giver helt særlige muligheder for individuelle læringsprocesser med mulighed for fordybelse i faglighed, kropslig udfoldelse i hverdagen, kultur og naturoplevelser i virkeligheden.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen:

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kende-tegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Hvad er nyt?

De nye regler står solidt på den danske dagtilbudstradition og skal derfor gerne vække genklang. Mange gør allerede meget, som er indeholdt i den styrkede pædagogiske læreplan, mens andet er nyt for nogle. I de nye regler er følgende blandt andet centralt:

Et fælles pædagogisk grundlag med en række centrale elementer (blandt andet leg, børnefællesskaber og et bredt læringsbegreb), som skal udgøre den forståelse og tilgang, hvorpå der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud.

Arbejdet med etablering af et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, herunder i rutinesituationer, planlagte aktiviteter og børneinitieret leg. Beskrivelser af de seks læreplanstemaer samt nye, brede pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring for hvert tema.

At den pædagogiske læreplan skal forholde sig til børn i udsatte positioner, forældresamarbejde om børns læring, sammenhæng til børnehaveklassen samt samarbejde med det omkringliggende samfund.

Etablering af en evalueringskultur i dagtilbud.

Kommunalbestyrelsen skal ikke længere drøfte evalueringerne af de pædagogiske læreplaner samt tage stilling til, om evalueringerne giver anledning til yderligere handling fra kommunalbestyrelsens side. Herudover skal dagtilbuddene ikke længere lokalt fastsætte mål for børnegruppen.

Publikationen 'Rammer og Indhold', Børne- og Socialministeriet, 2018.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

HVAD SIGER LOVEN?

*Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år
Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2*

Børnesyn

Vuggestuen

Børnesyn er et af de ni temaer i de nye styrkede læreplaner og det handler grundlæggende om, at barnet har værdi i sig selv. Børnene har ret til at have medbestemmelse og til at være aktive medskabere af egen læring og udvikling, og at vi som personale skal give børnene plads, tid og ro til dette i et trygt og anerkendende miljø. I Vibens vuggestue arbejder vi hver dag ud fra, at trykke børn er glade børn. Børn der har overskud til både at lege og lære. Derudover er alle vores planer og aktiviteter for ugen baseret udelukkende ud fra børnenes præmisser, behov, humør og overskud.

Eksempel på børnesyn

Det er tirsdag og vuggestuen holder legestue i skolens gymnastiksal. Efter en god times tid med højt aktivitetsniveau med en masse leg, så afslutter vi gerne legestuen med forskellige sanglege, så vi alle på den måde drosler ned i energiniveauet. Vi samles alle i en rundkreds og synger forskellige sange såsom "Lille Peter Edderkop", "Lille Undulat" og så videre, da et af børnene "afbryder" og byder ind med en sang, som vedkommende rigtig gerne vil synge – "Gavesangen". "Gavesangen" er en sang, som vi synger i vuggestuen på melodien af "Lille Lise", hvor børnene vælger en ting, de ønsker sig. Vi griber barnets ide og starter en runde, hvor vi synger et vers til hvert barn. Børnene vælger lige præcis dét, som de ønsker sig – om det er slik, en bamse, en trillebør eller en iPad. Da sangen er færdig, afslutter vi med et "tak for i dag", og så går vi ud og tager overtøj på og går tilbage i vuggestuen, hvor det er ved at være tid til dagens næste gøremål – nemlig middagsmaden.

Refleksion over ovenstående eksempel

I det ovenstående eksempel ser vi, at personalet griber barnets idé og initiativ, og går videre med det. Vi ser, at personalet viser både barnet, som foreslog sangen samt alle de andre børn, at de har værdi. Dette sker ved, at barnet får ret til medbestemmelse, og oplever at bidrage til fællesskabet ved at have en demokratisk stemme – dvs. får indflydelse og er med til at ændre på planen. Alle børnene bliver set og hørt, i og med, at der ikke bliver stillet spørgsmålstejn til deres 'gaveønsker' til sangen, de må vælge lige præcis dét, som den enkelte ønsker sig – uanset hvor fjollede, forskellige eller ens ønskerne er. Børnene bliver respekterede og vi viser at det er okay at være forskellige.

Børnehaven

Vi værner om den danske dagtilbudstradition, hvor vi vægter en genkendelig, tryk hverdag, hvor nærværende voksne skaber rammerne, der giver plads, tid og ro til at være barn. Vi ved at børn er forskellige og udvikler sig i forskelligt tempo. Derfor forholder vi os til det enkelte barns forudsætninger og de aktuelle børnegrupperes behov og dynamikker. Alle børn ses som kompetente deltagere i fællesskabet; de skal mærke at de har medbestemmelse og at vi værdsætter deres bidrag – i såvel hverdagens rutinesituationer, planlagte aktiviteter, som i spontant opståede situationer. Udgangspunktet er at alle børn trives, når de har en hverdag med passende udfordringer, og mødes med positive forventninger og tillid. Vi viser at vi er glade for børnene. Det skal være glædesfyldt og trygt at være barn i Vibens børnehave.

Organisering i aldersopdelte grupper skaber genkendelighed, nærhed, tid og ro

I Viben har børnene base i tre spisegrupper. Det giver børnene en genkendelig og tryk hverdag at de hver dag samles med den samme gruppe børn og voksne til spisning og andre formål. Det er forskelligt hvad vi foretager os i grupperne, da det naturligvis er anderledes at være ny og skulle opdage og lære - hvad det vil sige at gå i børnehave. Hos os får børnene lov til at være sammen med den voksen de føler sig tryk ved, samtidig vil vi gerne støtte det enkelte barn i at udvide sin komfortzone, både ift. børn og voksne. Efterhånden som børnene gør sig alsidige erfaringer, får de et større fundament at stå på, mestrer mere og når de skal videre, er deres horisont 'pludselig' flyttet længere væk.

Når barnet starter i børnehavedelen og skal indgå i det nye fællesskab arbejder vi bevidst med genkendelige rutiner og med relationerne. Vi er nærværende og skaber overskuelighed, for barnet samt mulighed for at have samspil voksen-barn. Vi støtter op om børnenes indbyrdes samspil med hinanden. Det er vigtigt at alle børn bliver set, hørt og forstået. Vi er opmærksomme på at understøtte et barn som er mere tilbageholdende eller stille, eller som har sproglige udfordringer. Så deres initiativer bliver set/hørt af de andre børn. Vi drager særlig omsorg for de yngste, som skal lære vores kultur, rytme og hverdag at kende.

Vi bruger måltidssamlingerne til at stimulere børnenes nysgerrighed ift. fx en forestående aktivitet eller en tur vi skal på. Ligesom vi efterfølgende bruger måltidssamlingen til at bearbejde, hvad vi har oplevet. Samlingen giver plads og tid til det børnene efterspørger, fx læsning af en bestemt bog, rim og remser, eller andet spændende. Vi bruger måltidssamlingen som en pædagogisk aktivitet, hvor vi prioriterer at have god tid til at høre, hvad den enkelte er optaget af, eller hvad der rører sig i børnegruppen.

Vi vægter børnenes medbestemmelse, følger deres initiativer og vi har øje for hvert enkelt barn

Vi giver os tid til at følge børnenes spor og understøtte børnenes medbestemmelse. Vi er nysgerrige på børnenes verden og støtter op om deres initiativer. Fx når børnene efterspørger en sangleg, dramaleg, eller gerne vil save en mobiltelefon ud af et stykke træ og når en gruppe børn finder kryb og kravl. Vi er interesserede, medoplevende og understøtter børnenes nysgerrighed, fx ved at finde lup og opslagsbøger.

Vi ser børnenes sejre, fx når et barn i garderoben kommer med et 'jeg kan selv!'. Så lukker vi øjnene for om bukserne kommer til at vende omvendt, eller når vi fx har italesat mad-mod gennem en periode, og et af vores børn altid fravælger at prøve nyt – så er vi ikke sene til at 'være sammen med barnet' om den store oplevelse det er, når barnet tør smage noget nyt. Det er de mange vigtige øjeblikke, hvor vi er med til at spejle børnene, styrke deres selvbilleder, - deres narrative.

Dannelse og børneperspektiv

HVAD SIGER LOVEN?

Alle børn, uanset alder skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde. Børnene skal opleve at have reel indflydelse på udformning af hverdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Vuggestuen

Dannelse og børneperspektiv handler grundlæggende om børnenes læring i en dybere form og børnene er aktive deltagere, og skal medvirke i og have indflydelse på denne læring i dagligdagen og aktiviteterne. Vi, som personale, skal indtænke dannelse, ligestilling og demokrati i læringen og skal invitere børnene til at være aktiv deltagende, således at børnene selv er med til at skabe deres egen læring. Læringen skal ligeledes ske med børneperspektivet for øje, og dette handler om hvad, der er betydningsfuldt for barnet og dets interesser. Personalet skal være opmærksomme på at forstå børnenes handlinger, oplevelser og erfaringer. De skal tage udgangspunkt i disse børneperspektiver i hverdagens læring. I Vibens vuggestue arbejder vi med børnenes dannelsesprocesser gennem hele dagen og i de forskellige hverdagssituationer såsom spisesituationer, i garderoben, i leg og i børnenes samspil med hinanden.

Eksempel på dannelse og børneperspektiv

Det er formiddag i vuggestuen og det er tid til middagsmad. Børnene har vasket hænder, og de hjælper mere eller mindre hver dag med at dække bordet. De henter hver deres kop og tallerken og stiller på bordet og sætter sig klar på stole. Vand- og mælkekanden bliver sendt rundt, og børnene hælder selv det op som de gerne vil have at drikke til maden. Dernæst kommer fadet med rugbrødmadderne (skåret ud enten halve og kvarte) på bordet og børnene vælger selv, hvad de kunne tænke sig at spise, hvorefter de sender fadet videre til den næste. Imens der spises, inddrager personalet børnene i en samtale: "Hvad er det nu vi har lavet i dag? Er der nogen der kan huske det?" og børnene begynder at svare enten individuelt til personalerne eller snakker med hinanden. Da middagsmaden er ved at være færdig, begynder et af børnene at banke på bordet med en knyttet hånd og siger til et af personalerne: "Synge Peter hammer!", hvortil personalet bekræfter barnet: "Vil du gerne synge "Peter slår med en hammer?" og barnet svarer ja, hvortil personalet supplerer: "Det var en god ide. Det kan vi bestemt gøre, når vi er færdige med at spise. Skal vi ikke det?". Efter middagsmaden synges sangen "Peter slår med en hammer" og da sangen er færdig, tælles der i kor til 7, som et af de andre børn har foreslået, og til allersidst synges der "tak for mad" og det er nu tid til at gå fra bordet. De børn, der kan, tager deres tallerken og kop med op til håndvasken. Så er det er tid til dagens næste gøremål – nemlig middagsluren.

Refleksion over ovenstående eksempel

I det ovenstående eksempel ser vi, at der kan være mange pædagogiske og sociale kvaliteter forbundet med en spisesituation, som f.eks. middagsmaden her i vuggestuen. Vi ser i eksemplet nogle forskellige dannelsesprocesser, hvori børnene bliver bevidste om og opmærksomme på selve borddækningen, og hvordan vi interagerer med hinanden i sådan en spisesituation.

Børnene lærer bl.a. at vente på tur, mens maden og kanderne deles rundt, sige tak for mad, står evt. i kø ved vasken med deres tallerken og kop, og i og med at børnene selv gør disse ting, bliver de ikke kun mere selvhjulpne, men de er også aktive deltagere i denne læringssituation.

Derudover ser vi også, at et af personalet inviterer børnene til en snak om dagen – i dette tilfælde, hvad dagen har budt på, som en slags repetition af dagen, som hjælper børnene til bedre at kunne huske dagens aktiviteter, hvor vi ser, at børnene griber samtalen og snakker enten med personalet eller med hinanden.

Ligeledes ser vi i eksemplet, at børnene er med til at bidrage og have indflydelse på dagsordenen ved middagsmaden, da personalet griber barnets ide om sangen, og børnene bestemmer, hvad vi skal tælle til. I vuggestuen tæller vi altid, når vi har spist, og dette får børnene altid lov skiftevis til at vælge. På den måde er børneperspektivet også i fokus, da børnene oplever, at både de og deres interesser bliver set og taget alvorlig og bliver tænkt ind i spisesituationen.

Børnehaven

Vi ønsker at forankre børnene i vores kultur – og det gør vi ved at være gode rollemodeller. Dannelse handler både om hvilke mål/værdier vi synes er vigtige, og hvordan vi inviterer børnene ind i et levende fællesskab omkring disse værdier. Vi kan pege på mange værdier som er gode pejlemærker ift. dannelse. Her er nogle som vi finder vigtige, og som er i tråd med de styrkede læreplaner.

Vores personale er bevidste om at vi er kulturbærere. Det betyder at vi er rollemodeller. Man kan sige at vi selv går vejen, når vi 'lever' de værdier og holdninger, vi gerne vil være med til at forankre børnene i. Samtidig arbejder vi aktivt på at skabe balance mellem individ og fællesskab. Forstået sådan, at vi inviterer børnene til at deltage aktivt. Vi interesserer os for deres bidrag og perspektiver. Børn lærer og skaber sig selv ved at være aktive i deres dannelsesproces og i mødet med et forpligtende fællesskab. Børnene skal tilegne sig værdier og evne til at agere i en foranderlig verden.

Vi gør en dyd ud af at udvise gensidig respekt

Vi skal gå forrest med værdier som respekt, hensynsfuldhed, rummelighed, engagement, nysgerrighed og nærvær. Det skal vi ud fra målet om, at børnene dannes som ansvarsfulde individer når de spejler sig i samme. Alle børn behandles forskelligt for at have lige muligheder for udvikling. Vi er bevidste om vores kommunikation og adfærd i et dannelsesmæssigt perspektiv.

Vi vil gerne skærpe muligheden for at børnene lærer af deres egne erfaringer

I børnehaven vil børnene opleve konflikter både med deres nære venner og i samspillet med de andre børn. Børn øver sig og gør sig erfaringer når de afstemmer sig ift. hinanden og her får de typisk en anden type respons, end den vi som voksne giver dem. Forudsætningen for, at børnene kan forankre deres erfaringer, er at vi voksne er nærværende og understøtter barnets bearbejdning af deres oplevelser, følelser og tanker.

Processen er vigtigere end resultatet

Dette gælder både når det handler om organisering af læringssituationer, aktiviteter/produkter og voksenstyrede lege. Vi er bevidste om processen - forstået således at samspillet kvalitet er præget af omsorg, anerkendelse og inklusion. Herved har alle børn mulighed for at deltage og bidrage med de forudsætninger de har. Ligesom vi også anerkender børnenes egne valg og processer ift. deres fysiske produkter, det være sig tegninger, eller når børnene bygger redekasser til fuglene, så gør det ikke noget at konstruktionen er skæv og malingen ikke dækker helt.

Omtanke for naturen

Da vi har et udvidet fokus på natur og udeliv, er det helt naturligt for os at indtænke dette som en særlig værdi i Viben. At børn kan udvikle respekt og forståelse for naturen. Børnene skal lære at tage vare på naturen; det man kender, passer man på. Det kan fx være når børnene finder kryb og

kravl – og børnene er færdige med at opleve og 'studere' dem – så ber' vi børnene om at sætte dyrene tilbage til det sted, hvor de fandt dem; så småkravlet kan genoptage deres liv.

Leg

HVAD SIGER LOVEN?

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, så alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Vuggestuen

Vi lægger vægt at skabe genkendelige rutiner og en dagligdag hvor der er plads til leg og glæde. Et trygt barn har nemmere ved at være legende og nysgerrig.

I vuggestuen leger vi med børnene på deres niveau. Vi inviteres ofte med i børnenes leg og leger med på deres idéer og initiativer. Vi er bevidste om, at vi altid er støttende og ikke styrende i deres lege.

Vi gør meget ud af at vise børnene hvordan man kan invitere og dele legen med andre børn. Ved konflikter fx ift. legetøj, viser vi at man kan hjælpe hinanden – fx ved at finde mere af samme slags legetøj eller skiftes til at have legetøjet.

Børnehaven

Vi har ansvaret for at skabe interessante legemiljøer, der indbyder til udvikling, leg og fællesskab. Vi giver plads til legen. Vi kender barnets ressourcer og udfordringer, så vi kan støtte op omkring barnet ift. at blive en del af børnefællesskaber – legene.

Vi er nærværende og følger med i børnenes lege, hvad der rører sig, og på denne led er vi klar til at støtte enkelte børn eller en gruppe, så legene udvikler sig positivt for alle børn. Hos os er det ok at få et nej til at være med i en leg. Vi lader dog ikke børnene være alene om at klare afvisningen, vi lytter på barnet, støtter barnet og hjælper barnet videre evt. med at finde nogle andre at lege med. Vi er bevidste omkring vores ansvar for, at styrke børnefællesskabernes rummelighed og det enkelte barns legekompeterencer for at kunne indgå i et legefællesskab.

Hos os har børn lov til at prøve sig selv af i lidt 'farlig' leg og finde ud af, hvad kroppen kan. Det er også ok at børnene får ro til at lege selv uden voksenindblanding. Ligesom der er plads til at et barn lige 'trækker sig', og finder et sted at være sig selv – finder ro.

Vi betragter det at lege – og være en del af børnefællesskabet, som en stor del af et barns trivsel. Viser det sig at et barn i en periode ikke leger eller trives i legefællesskaber så indleder vi et samarbejde med forældrene.

Gennem leg opøver børn en del kompetencer som både er personligt som socialt udviklende

At skaffe sig adgang til en igangværende leg. Der er forskellige adgangsstrategier som gør det nemmere at komme med i andres leg. Højt sprogligt niveau og afventende observering fremmer de andre børns accept, og dermed adgang til legegruppen. At barnet fx gennem forudgående observering afkoder legens tema, øger muligheden for en harmoniseret adfærd (verbalt/nonverbalt). Andre strategier som også lykkes er at tage øjenkontakt, at imitere det der foregår, at lave sin egen version af den verbale/nonverbale aktivitet/leg, at vise/tilbyde materiale relateret til aktiviteten/legen, at stille relevante spørgsmål, at bidrage med relevant information, eller ganske enkelt at spørge adfærd/ytringer der viser forståelse for legen og på denne måde af en fælles reference. Hertil kommer at en forståelse for at forsøge igen, og at det kræver tålmodighed at komme ind.

Som deltager i en leg. At kunne gribe og levere udspil i et samspil. At blive ved med at bidrage til at 'drive legen fremad'. At kunne affinde sig med at man ikke er den der har førertrøjen på, omvendt at kunne tage 'instruktørrollen' og her koordinere de andres input, komme med forslag til 'replikker' og handling i legen. At kunne forhandle og at kunne give sig hen.

Leg handler også om kommunikativ kompetence, læring i fællesskab, rettigheder og indflydelse. Børn lærer sammen og af hinanden. Det starter tidligt og er af forskellig karakter. Fx udvikler børn tanker om rettigheder, delagtighed og indflydelse. Børn lærer gennem at diskutere, argumentere og udforske hinandens idéer og måder at tænke på. Ved at børnene lærer at stille spørgsmål, afprøve kvaliteten af deres argumenter og indtage den andens perspektiv, bliver deres tanker synlige for dem selv, og de kan arbejde med deres egen forståelse. Dette sker i vid udstrækning spontant i legens form.

I børns verden foregår stadige forhandlinger og genforhandlinger. De har komplekse samspil. Børnene spiller på lige vilkår, sammenhæng og deltagere skiftes ofte ud, hermed er der ikke et absolut rigtigt eller forkert i deres lege-verdener. Regler defineres og omdefineres i stedet. Dette gør legen til en fremragende arena, for børn at lære kommunikativ kompetence. I legen møder barnet den andens perspektiv og lærer lidt efter lidt også at forstå den andens perspektiv.

direkte eller høfligt om adgang. Det vigtigste er sensitivitet overfor gruppens behov,

Læring

HVAD SIGER LOVEN?

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, i hverdagens rutiner, i udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at stimulere og udfordre børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Vi har ansvaret for at skabe fleksible, og interessante lege- og læringsmiljøer, der tilgodeser børnenes nærmeste udviklingszone. I planlægningen af aktiviteter, rutiner, lege- og læringsmiljøer, tager vi højde for børns forskellige forudsætninger for deltagelse.

Vi er opmærksomme på både voksen- og børneperspektivet. Vi er bevidste om at skabe et læringsmiljø, hvor børnene er trygge ved at deltage. Valg af aktiviteter baseres på en legende og eksperimenterende tilgang, for at læringens indhold og form giver mening for børnene.

Vores pædagogiske læringsmiljø tager afsæt i den sociokulturelle læringsforståelse og et barnesyn, der fremhæver en legende og eksperimenterende tilgang og hvor børnenes egen aktive deltagelse og bidrag ses som essentielt. Når vi sætter aktiviteter i gang, så inddrager vi hensynet til børnenes alder, forskellige forudsætninger og børnegruppernes sammensætning.

Vi er inspirerende voksne, som undersøger, som undres, som er nysgerrige og som bliver klogere sammen med børnene. Vores læringsforståelse og pædagogiske indsats skal bidrage til, at børnene dannes som nysgerrige børn, der tør eksperimentere og som har tillid til at deres bidrag er velkomment.

Vi er rollemodeller både i de formelle som i de uformelle læringsrum. Vi er bevidste om at der altid finder medlæring sted. Som et eksempel fra vuggestuen er inde på:

"En toårig pige har selv taget alt sit tøj på, og tilbyder at hjælpe et af de andre børn, som ikke er kommet så langt endnu. Det giver glæde hos begge børn, og selvværd. Det samme gælder når tøjet skal tages af og hænges op på knagerne. Børnene hjælper hinanden, selv en af de små tager pludselig en af de stores fodtøj og sætter på plads i garderoben.

Børnefællesskaber

HVAD SIGER LOVEN?

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende for at børn oplever at være en del af et fællesskab, at blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddets hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende. I fællesskabet skal der skabes rum til alle. Der skal være mulighed for at indgå i nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet
Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Vuggestuen og børnehaven

Vi arbejder bevidst med at støtte alle børn i at blive en del af vores fællesskab. Børnene skal føle sig betydningsfulde. De skal erfare, at de bliver set og hørt. De skal føle, at de bliver forstået. Vi er bevidste om, at vi voksne i vores tilgang til barnet, udviser oprigtig interesse og imødekommenhed.

Vi støtter børnene i at indgå i forskellige børnerelationer, f. eks på tværs af alder, køn og kultur. Gennem fælles oplevelser, aktiviteter og leg gives børnene mulighed for at være aktiv deltagende i et fællesskab. Tryghed er grundlæggende for at et barn kan udvikle sig og har mod på at indgå i nye relationer. For at skabe denne tryghed for det enkelte barn, er det nødvendigt med nærvær, omsorg, tid og fælles opmærksomhed.

Vi organiserer os, så alle børn bliver set, hørt, mødt og forstået

Vi laver mindre gruppesammensætninger, som tilgodeser børnenes mulighed for at få øje på hinanden, fx når vi laver kreative aktiviteter, vokseninitierede lege og når børn deltager i hverdagens rutiner og praktiske opgaver.

Vi bruger bevidst måltidet som et læringsrum. Her kan børnene tage initiativ til at vælge sidekammerat og udbygge venskaber og de kan gøre sig erfaringer med f. eks de kommunikative strategier for at alle får en god oplevelse af samværet. Vi voksne er bevidste om vores rolle ift. at inddrage alle børn i et rart måltidsfællesskab.

I vuggestuen bruger vi tegn-til-tale som en styrkelse af børnenes kommunikative kompetencer, som fx ved måltidet gør at de kan deltage og bidrage i fællesskabet.

På børnehavens ugentlige tur-dag, bliver børnene sat sammen to og to (gå-makkere). Et større barn går sammen med et yngre barn. Vi mener, det styrker sammenholdet at få kontakt på tværs af alder. Vi ser, at de større børn udviser omsorg og hjælper de yngre børn. De vokser med det ansvar der gives dem.

Vi er opmærksomme på at støtte børn, som i en periode kan være i en mere udsat position ift. børnefællesskabet. Ved behov for en øget indsats, samarbejder vi med forældrene og kan iværksætte forskellige tiltag.

Vi er alle rollemodeller ift. at skabe det gode børnefællesskab. Vi samarbejder med forældrene om at fremme et inkluderende børnefællesskab. Vi støtter børnenes indbyrdes venskaber og opfordrer til at der laves legeaftaler på kryds og tværs. Vi italesætter vigtigheden af, at alle børn føler sig som en del af gruppen fx når der inviteres til private fødselsdage.

Forældre der deltager i arbejdsdage og fællesarrangementer er med til at vise børnene, at man gerne vil fællesskabet, - at man kan have det rart sammen – forældre og børn – på tværs af allerede etablerede venskaber.

Pædagogisk læringsmiljø

HVAD SIGER LOVEN?

Dagtilbuddet etablerer hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Dagtilbudslovens § 8, stk. 3

Trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem hele dagen

Hverdagen i Viben skal afspejle et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på, at læring sker i alle sammenhænge og gennem hele dagen. Vi gør os pædagogisk – didaktiske overvejelser om at, skabe et læringsmiljø, som understøtter børnenes udvikling. Aktiviteter og skabelse af læringsrum bliver tilpasset barnets udvikling, alder, behov og udfordringer.

Med udgangspunkt i at vi kender det enkelte barn, såvel som dynamikkerne i børnegrupperne, samarbejder vi om det enkelte barns udvikling og udviklingen i børnegruppen som helhed.

Ifølge Søren Smidt kan man opdele hverdagslivet i daginstitutioner i tre overordnede livs- og læringsmiljøer:

- Pædagogiske aktiviteter
- Leg og børnekultur (børnefællesskaber)
- Pædagogiske rutiner.

Nedenfor uddybes rutinesituationernes betydning i Vibens hverdag. Leg og børnefællesskaber er beskrevet ovenfor. Pædagogiske aktiviteter hører under 'de seks læreplanstemaer'.

Det er forholdsvis nyt at de pædagogiske rutiner har fået ny bevågenhed i den pædagogiske diskurs – som en betydningsfuld del af børns hverdag. Med rutinesituationer menes bl.a. aflevering/afhentning, måltider, garderobe/tøjskift, toiletbesøg og bleskift, samt at vaske hænder.

Det giver mening, at rutinesituationerne er essentielle for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det er netop i de mange dagligt tilbagevendende situationer at der skabes rig mulighed for relations dannelse/tilknytning, personlig og social udvikling, sproglig og motorisk udvikling mm.

I Viben bruger vi rutinesituationerne bevidst, både når det handler om organisering og ift. samspillet voksen-barn/børn og børn imellem.

Vi møder børnene i øjenhøjde, og anser rutinesituationerne som særligt egnede til nærvær og samtale med en mindre børnegruppe/det enkelte barn.

I de dagligt tilbagevendende situationer har børnene mulighed for at øve sig, igen og igen – for til sidst at mestre nyt.

Vi er rollemodeller, der opmuntrer, udfordrer, guider og hjælper.

I de pædagogiske rutiner er der rig mulighed for at børnene udvikler deres kompetencer i forhold til indlevelse og hjælpsomhed, til at blive selvhjulpne og selvstændige, til selvdannelse og relationsdannelse, til handleevne, samarbejde og deltagelse i fællesskaber.

De daglige rutiner har en pædagogisk værdi i sig selv. Vi er bevidste om, hvor vigtige rutinerne er for, at vi kan få hverdagen til at fungere. Vi skal have et overblik, der sikrer, at vi udnytter rutinerne til at skabe:

- Tryghed gennem genkendelighed.
- Vi tager hånd om overgangene, så alle børn kan følge dagen.
- Udviklende samspil voksen-barn og børn-børn, med plads til alle børns deltagelse og bidrag.
- Et stimulerende/legende tilgang til den læring, som dels er indlejret i rutinesituationen, dels er pædagogisk intenderet.

Læringsmiljøer bygger på et samspil mellem mange faktorer. Overordnet skelner man mellem:

- **Strukturelle elementer**, som handler om normering, personalets uddannelse og kompetencer, børnegruppernes størrelse, fysiske rammer, digitale redskaber, den æstetiske udformning m.v.
- **Proceselementer**, som handler om det empatiske samspil i børnefællesskaberne, mellem det pædagogiske personale og barn/børn, forældresamarbejdet, hverdagens rytme og stimulerende læringsmiljøer m.v.

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældresamarbejdet har stor betydning for Viben. Vi vægter, at der er daglig dialog, og at forældrene føler sig trygge ved at aflevere deres børn. Vi har ansvaret for at sikre samarbejdet omkring barnets læring og trivsel.

Vores forældresamarbejde ved overgange sker blandt andet i form af:

- Mulighed for besøg inden opstart.
- Ved overgang fra vuggestue til børnehave overleveres oplysninger om barnet fra personalet i vuggestuen til personalet i børnehaven.
- Indkøring tilpasses barnets og forældres behov.
- Ved behov eller ønske fra forældrene afholdes der efter ca. 3 måneder en opfølgende samtale.
- Dialog med forældre ved overgang fra børnehave til skole.
- Der kan gensidigt aftales en forældresamtale, hvis der opstår behov for dette.

Samarbejdet mellem forældre og fagpersonelle skal være præget af ligeværdighed og dialogen skal være båret af tillid. Vi inddrager løbende forældrene og forventer, at der samarbejdes omkring barnet trivsel og udvikling.

Vi mener, forældrefællesskabets styrke er afgørende for børns inklusion og trivsel.

Forældrene ses som en aktiv ressource i forhold til skabelse af sunde og inkluderende miljøer. Vi opfordrer til legeaftaler så alle børn bliver tilgodeset i fællesskabet.

Vi samarbejder med forældre, bedsteforældre og forældreråd om forskellige arrangementer i løbet af året:

Et årligt forældremøde med valg til forældrerådet
Arbejdsdage / Arbejdsgrupper
Kageordning
Høstfest
Motionsdag
Rumæniensgaver
Julefrokost for børnene
Klippe-klistre og bagedag for bedsteforældre
Pakkekalender fra barn til barn
Juleafslutning
Storegruppen deltager i skolens skuespil og skolefest
Afslutning for storegruppen
Sommerfest for hele familien

Disse aktiviteter er tænkt som en styrkelse af relationer mellem børn, forældre og personale. Samværer giver mulighed for at mødes og gennem fælles oplevelse styrke sammenholdet.

Børn i udsatte positioner

Vibens pædagogiske læringsmiljø er kendetegnet ved understøttelse af det enkelte barns trivsel, læring og udvikling. I arbejdet med børn i udsatte positioner samarbejder vi med relevante fagprofessionelle. Ex PPR, sundhedsplejerske og familieafdeling.

En styrket opmærksomhed på social mobilitet kræver, at de voksne har positive ambitioner for alle børn, har et fælles fokus og fælles sprog, som samlet kan understøtte barnet. Det er afgørende, at vi favner alle børn. Vi har ansvaret for, at det enkelte barn føler sig set, hørt og forstået, og at barnet oplever sig som værdifuld og har en ligeværdig position i fællesskabet. Vi skal med positive fortællinger, om barnet få de andre børn til at se, hvad barnet er god til. Vi skal sikre, at alle børn på trods af forskelligheder har mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i fællesskabet. Vores fokus er på, at alle børn danner venskaber og legerelationer fx gennem aktiviteter med børn i mindre grupper.

Det er afgørende, at vi tidligt opsporer børn, der har brug for ekstra støtte i deres trivsel, udvikling, dannelse og læring. Der udarbejdes handleplaner med udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger. Handleplaner, forældresamarbejde og et tværfaglige samarbejde skal styrke barnets trivsel og udvikling.

Det har betydning for børn i udsatte positioner, hvordan vi strukturerer vores hverdag.

Tydelige rammer, genkendelig struktur og nærværende voksne, er ofte afgørende for et udsat barns trivsel.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Viben har et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter de kommende skolebørn. Vi har en hverdag, hvor barnet bl.a. støttes i at indgå i sociale relationer, at fordybe sig, at være selvhjulpen og at vente på tur. Igennem vokseninitierede aktiviteter stimulerer vi barnets nysgerrighed og giver det lyst til at lære.

Vi har et udbredt samarbejde med skolen. Vi deltager i morgensamlinger, har fællesemner og deler udendørsarealer. Børnene er ofte på skolen og kender lærerne, hvilket giver de bedste forudsætninger for at skabe tryk ved overgangen til skole.

På VNF starter 0. klasse i skole efter sommerferien. I ugerne op til sommerferien samarbejdes der med børnehaveklasselæreren. Børnene har to dage, hvor de "prøver" at være i skole og der arrangeres fælles aktiviteter eller udflugter med de nuværende 0. klasse elever.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

I Viben inddrager vi lokalmiljøet på mangfoldige måder. Vi tager ugentlig på ture i området, det kan være til fjorden, i skoven, på nabogården, eller i byens park "Præstens Have".

Viben er en del af et lille lokalsamfund og derfor er det naturligt at vi deltager i diverse arrangementer. Vi deltager i den årlige byfest i Vesløs og er med på 'Vejlernes Dag'. Hvert år i september har vi stor glæde af at købe 'nyt' legetøj på 'Perlens' loppemarked. Vi inviteres ofte til forskellige mærkedage fx 100-års jubilæet i den lokale DagliBrugs i Vesløs, eller til arrangementet "Øko-Superhelte" af Brugsen i Frøstrup. Hvert år kan vi, med stor opbakning fra forældrene, pakke julegaver ind som 'Perlen' kører ned til trængende børn i Rumænien. Der er tradition for at Viben fremstiller heksen til det lokale Sankt-Hans bål i "Præstens Have" ligesom det lokale juletræ bliver pyntet af børnene i Viben med børnenes kreationer.

Vi bruger naturen omkring os som læringsrum. Fx bruger vi skov og strand når vi laver "landart". Vi samler naturmaterialer og går på opdagelse i naturen året rundt.

Vi har et godt forhold til beboerne i lokalsamfundet og møder stor interesse for vuggestuen og børnehaven.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Et godt børnemiljø fremmer barnets trivsel, læring og udvikling. I det pædagogiske læringsmiljø tager vi højde for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi har fokus på:

Det fysiske børnemiljø:

Sundhed: Viben bruger uderummet som giver rig mulighed for frisk luft og bevægelse. Vi italesætter betydningen af sund og nærende kost i børnenes medbragte madpakker. Vi forventer, at børnene har påklædning, som passer til årstiden.

Sikkerhed: Vi har årligt sikkerhedstjek af legepladsen. Vi bruger sikkerhedsveste når vi færdes i trafikken og er tydelige omkring regler for færden udenfor børnehavens indhegning.

Støj: Vi er bevidste omkring støjniveauet når vi er indenfor. Vi deler børnene op i mindre grupper når der spises og taler med lavt stemmeleje.

Indeklima: I 2021 skal der bygges et nyt hus til børnehaven. Her vil der være fokus på udluftning, gode lysforhold og daglig rengøring. Indretningen vil blive tilpasset aktuelle børnegrupper og der vil være mulighed for uforstyrret leg.

Pladsforhold: Vi har et hus med god plads, der er mulighed for at opdele børnene i aktiviteter. I det nye hus bliver der flere rum og dermed mulighed for at lege uforstyrret. Vi har en meget stor og alsidig legeplads. Der er forskellige niveauer og beplantninger. Der er rig mulighed for at finde kroge at lege i. Der er store boldbaner og en stor gårdsplads, hvor der kan cykles.

Det psykiske børnemiljø:

Samspelet mellem børn: Vi understøtter børnene i at tale pænt til og om hinanden. Vi hjælper det enkelte barn til mærke egen grænse og anerkende andres grænser. For et godt psykisk børnemiljø er det vigtigt, at børnene får opbygget nogle legerelationer og venskaber. Børnene skal støttes til at få en forståelse og accept for forskellighed.

Samspeilet mellem barn og voksne: Vi voksne har ansvar for at drage omsorg og skabe tryghed. Vi skal sikre barnet har medindflydelse og er medbestemmende på sin hverdag. Vi skal være nærværende voksne, som møder barnet på dets følelser og behov. Vi skal sikre, at barnet oplever succes og selvværd.

Det æstetiske børnemiljø: I Viben skal der være en inkluderende tilgang til alle børn og forældre. Alle skal føle sig velkomne og respekteret. Der skal være en god stemning. Indretningen i huset skal være inspirerende og stimulere og må gerne være "hjemlig". Der kan udsmykkes med børnenes værker/tegninger. I garderoben er et tv, hvor der vises fotos fra hverdagen. Der skal være adgang til forskelligt legetøj. Legepladsen skal fremme lysten til at gå på opdagelse, til at bevæge sig og til at udforske legeuniverset. Der skal være plads til uforstyrret leg og til fordybelse.

De seks læreplanstemaer

HVAD SIGER LOVEN?

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”
Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Viben et læringsmiljø, der har fokus på at læring sker i alle sammenhænge og igennem hele dagen. Ethvert menneske er helt unikt. Hvert barn udvikler sig i samspillet med andre mennesker. Vi ser på det enkelte barn og dets nærmeste udviklingszone for at kunne arbejde med den alsidige personlige udvikling.

I samspillet mellem børn og voksne og børnene imellem har vi fokus på, at barnet gennem deltagelse i fællesskabet får erfaring med at høre til og være betydningsfuld.

Barnets sociale kompetencer udvikles ved at være deltagende og udforskende i forhold til leg, relationer og aktiviteter.

Eksempel: Vi øver i turtagning. vente til ens ven er færdig med den gravko, man selv gerne vil lege med osv. Når vi er indenfor og i bålhuset så øver vi at bruge 'gå-ben' og 'inde-stemmer', vi øver at veksle mellem at tale og lytte, samt ikke at afbryde.

Vi støtter barnet i at håndtere konfliktsituationer. Gennem sine egne erfaringer med at løse konflikter hensigtsmæssigt får barnet oplevelse af succes.

Børn udvikler engagement og evnen til at fordybe sig – når voksne fordyber sig i nærværende samspil med dem. Dette både når vi skaber et stimulerende læringsmiljø, 'går foran' og sætter noget i gang, og når vi følger i børnenes 'spor', altså lægger mærke til hvad der interesserer børnene, og fordyber os sammen med børnene i deres initiativer.

Vi inviterer børnene til at udtrykke sig verbalt i stedet for fysisk i samspillet med andre. Vi anerkender barnets perspektiver og oplevelser af dagligdagen i børnehaven. Børn kan gennem leg og andre meningsfulde aktiviteter få erfaringer med forskellige sociale positioner. Læringsmiljøet skal kunne udfordre børnenes selvforståelse og handlemønstre i både leg og aktiviteter.

Børn øver sig i deltagelseskompetence ved at balancere mellem iagttagende og mere initiativtagende positioner i de forskellige aktiviteter og relationer, de indgår i.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Alle børn skal have oplevelsen af at høre til i et fællesskab og føle at de er betydningsfulde. Vi støtter børnene i at danne venskaber. Vi taler om og guider børnene ift. hvordan man kommer med i og er en del af en leg. Børnene har mulighed for at lege sammen på kryds og tværs af de forskellige spisegrupper og forskellige alderstrin, hvilket giver mulighed for at indgå i relationer til flere børn i gruppen.

I relationer udvikler barnet empati ved at mærke egne og andres følelser, og barnet kan øve sig i sociale kompetencer.

Vores børnesyn opfatter forskellighed som en ressource, og det præger vores pædagogiske læringsmiljø, både i forhold til børnene generelt og i særdeleshed når der er tale om børn, der befinder sig i udsatte positioner.

Leg er en velegnet øveplads for udvikling af børns sociale kompetencer. Børns lege er et relationelt fænomen, hvor de sammen med de andre børn eksperimenterer, udtrykker sig og skaber mening. Den børneinitierede leg giver plads til at børn opøver balancen mellem det, de selv har lyst til og hensynet til den/de andre.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Viben lægger vi vægt på, at barnet i alle aktiviteter og situationer i løbet af dagen kan bruge sine kommunikative og sproglige færdigheder, og får mulighed for at øve sig.

Sprog læres som en naturlig forlængelse af den udveksling, der foregår som blikretning, pludren og gestik, og det kræver nærvær, øjenkontakt og fælles opmærksomhed. Børn udvikler sproget gennem samtaler, ved at lytte, fortælle, stille spørgsmål til deres omgivelser og lege med sproget. Når børn eksperimenterer kommunikativt og sprogligt, opnår de erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle en passende kommunikation i forskellige situationer og fællesskaber. Kommunikation og sprog er centralt for at danne relationer, indgå i fællesskaber og vedligeholde venskaber.

Sproget er et vigtigt redskab til at kunne sætte ord på sine følelser og meninger. Det er identitetsskabende og spiller en væsentlig rolle i børns leg og i udviklingen af sociale relationer.

I Viben er de voksne således sproglige rollemodeller, der respekterer og anerkender værdien af en samtale. Vi udviser tålmodighed og giver tid til barnets samtale, vi er indlevende og nysgerrig på det, børnene er optagede af. Gennem anerkendende kommunikation ansporer vi barnet til at turde bruge sproget.

Ord må opleves og erfares gennem dagligdagens mange muligheder. Det betyder, vi sætter ord på gøremål, handlinger og oplevelser. Vi bruger helt naturligt fælles oplevelser til at introducere relevante nye begreber og temaer.

I Viben har børnene adgang til bøger, skriveredskaber og papir. Når vi læser med børnene, kan det være med forskelligt fokus, det kan være for at invitere børnene til at blive nysgerrige på skriftsproget, måske stiller de spørgsmål om bogstaverne, genkender bogstaver fra deres eget navn mm. Vi bruger bøgerne som dialogisk læsning, dvs. at børnene inviteres til at medfortælle hvad der sker i bøgerne.

I hverdagen leger vi med rim og remser, tal, bogstaver og begreber. Vi deltager dagligt i Musik-fortælling, på skolen, hvor børnene oplever det musiske sprog, fortællingens univers og de øver sig i at være aktiv lyttende.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Med de fysiske inden- og udendørsrammer og den omkringliggende natur, har vi gode betingelser for at tilbyde et stimulerende og æstetisk læringsmiljø. Et miljø som indbyder til fysisk bevægelse, sansning og giver rum til børnenes kropslige "væren" og "gøren".

Vores legeplads er indrettet med flere "rum", der giver mulighed for fysisk og aktiv udfoldelse. (vi har gynger, kælkebakke, cykelbaner, rutsjebane, hængekøjer, balancebomme, boldbane, klatretræer osv.) Det er et læringsmiljø, som giver børnene mulighed for at udforske/lege med grundbevægelserne: Gå, kravle, trille, springe, klatre, løbe, krybe, balancere, skubbe, gribe, gynge, trække, hinke, hoppe, kaste.

Børn, der er fysisk aktive, bliver fortrolige med deres krop. De drager sig erfaringer om hvordan, de kan bruge den og hvordan, de kan bevæge den.

Vi er nysgerrige på børnenes egne initiativer til bevægelse, vi følger deres spor, og støtter op om deres interesser i nuet, ligesom vi bruger børnenes spor som pejlemærke når vi igangsætter bevægelses-aktiviteter. På denne måde støtter vi børns dannelsesproces, ift. medbestemmelse, engagement og evnen til at fordybe sig. Som personale er vi opmærksomme på at alle børn har en plads i og er aktive deltagere i børnefællesskabet. Vi understøtter børnefællesskaberne ved at igangsætte kropslige/fysiske lege, hvor *alle* kan være med.

Vi tilbyder aktiviteter som udvikler finmotorikken, sanserne, samt andre kropslige færdigheder og fornemmelser: Vi tegner, maler, klipper, hygger med modellervoks/perleplader, piller, roder, snitter, saver og hamrer.

Vi understøtter at børnene fungerer som inspiratorer for hinanden og hjælper hinanden, så de børn der har kropslige færdigheder på plads (fin- og grovmotorisk), kan inspirere og evt. støtte andre børn i at opnå nye færdigheder.

Det man kan, kan man give videre...

Vi værner om børnenes ret til at være i ro med deres krop, at være 'inaktive'/stille. Det kan være at børn har brug for at trække sig væk fra leg/fællesskabet, fx ligge lidt på rede-gyngen eller i sofaen. Vi skaber stunder hvor vi sammen er opmærksomme på vores sanser. Vi går fx i 'tavs vandring' gennem skoven, for at skærpe sanserne på det vi ser, mærker, hører og dufter.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Viben ligger midt i vejlerne, tæt ved fjorden og lige ved skoven. Ved at bruge den natur, som er i og omkring Viben, er vi med-skabere til et fundament for "naturkloge" børn, som interesserer sig for naturen - et basalt fundament, der kan bygges videre på.

I Viben arbejder vi med forskellige natursyn. Vi er optagede af at skærpe børnenes nysgerrighed for sammenhænge i naturen, samt en forståelse for naturens kredsløb. Derfor gør vi en del ud af at følge årets gang, med alt hvad det indebærer af oplevelsesmæssig karakter og arbejdsopgaver. Vi har fx jord til bord, hvor børnene medvirker i alle arbejdsprocesser: Klargøring af så-bede fx jordfordring med hestemøg, vaske drivhus, så og udplante, vande, vande, vande – følge med i og undres over den spirende udvikling, og så endelig høste og nyde (der støder gerne mange oplevelser til undervejs, som de regnorm og andre dyr der befinder sig der hvor vi arbejder med afgrøderne).

Naturen er også barsk. Naturens kredsløb er fuld af både død og liv, og stiller os etiske udfordringer. Børnenes møde med naturen kan røkke ved deres etiske opfattelse af hvad der er rigtigt og forkert. Således kan man skelne mellem moral, hvor følelser ofte er afgørende for holdninger, og mellem dilemmaerne i spørgsmålene om naturens eget kredsløb, liv og død og naturens nytteværdi for mennesker. Det stiller krav til den pædagogiske formidling og empati, idet mange spørgsmål fra børnene - kan have flere svar.

I en tid, hvor vi skal forholde os til miljø og bæredygtighed er det vigtigt, at vi giver børnene en forståelse af, at de er en del af det store sammenhæng. Vi skal med aktiviteter, hvor de gennem leg og eksperimenter, gøres nysgerrige på deres omverden.

Fx har børnene været med til at høste frøkapsler fra bi-venlige stauder, og herefter selv lavet urtepotter af avispapir, fyldt dem op med pottemuld, placeret de småbitte frø deri, vandet og fulgt frøets

vej til spire og lille plante. Nu står der flere bi-venlige stauder hos os – og vi glæder os over at vores børn er med til at redde bierne!

Vi arbejder på forskellig vis med at børnene udvikler respekt og forståelse for naturen, så de (med tiden) lærer at tage vare på naturen; det man kender, passer man på! Vi har tradition for at samle skrald på Danmarks Naturfredningsforenings årlige affaldsindsamlingsdag. Børnene er meget engagerede og kan omsætte budskabet – at 'vi tager skraldet' – så vi passer på naturen og dyrene.

Naturfaglig formidling indgår som en integreret del af vores hverdag, vi læser naturfaglige bøger og vi benytter os af opslagsbøger, når børnene finder dyr de bliver nysgerrige omkring. Når børnene får appetit på at vide mere, kan vi finde på at sige "det ved vi ikke så meget om", men lad os finde ud af det sammen". Det er ofte en god tilgang for børnene, at voksne lader sig gribe, går på opdagelse, undrer sig sammen med dem og sammen undersøger, reflekterer og i fællesskab opnår mere viden.

Natur er også værksted med skabende arbejde, håndværk og teknik. Som når vi bygger redekasser, insekthoteller, saver brænde til bålet, samt snitter lige den pind man har brug for!

Vi tilstræber at give børnene oplevelsen af, at naturen er et sanseligt møde med omverdenen, hvor ens følelser, spontanitet og nysgerrighed aktiveres på en særlig stimulerende eller uventet måde.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

I Viben stifter børn bekendtskab med en kultur, som er båret af årets gang med traditioner, festligheder og højtider, såsom fastelavn, sommerfest, den traditionsrige afslutning af børnehavelivet, høstfest samt begivenheder omkring juletid.

Kultur er også alt det vi er, som vi ikke tænker over, det være sig forskellige normer og værdier – qua forskellige baggrunde. Vi er som voksne kulturbærere og tager på denne måde ansvar for at skabe et kulturelt fællesskab, hvor der er plads til alle.

Kultur som æstetisk oplevelse, indtryk og bearbejdning/udtryk er også en væsentlig del af et barns liv. Det æstetiske bygger på det individuelle/det subjektivt oplevede og sansede; det der vækker følelsen i en, som når vi bliver sat i en bestemt stemning af et stykke musik, når en film virker hjertergribende ind på os, eller en børnebog med fjollede rim får os til også at fjolle! Vi vil gerne give børnene forskellige indtryk – som de kan hente inspiration i, og bearbejde disse indtryk – så de får et personligt forankret udtryk.

Fortællingen/det narrative finder sit formudtryk. Det er igennem disse personlige historier og fortællinger at vi udtrykker og skaber os selv og vores forbindelse til den sociale verden.

Børn omsætter hele tiden de indtryk og impulser de får gennem kulturen, naturen osv. De sætter deres eget præg på de kulturelle begivenheder i deres lege, som her hvor de har lavet en fødselsdagskage, og lysene bliver talt, for det er jo vigtigt hvor gammel man er!

Vi har et stimulerende læringsrum – hvor børn præsenteres for et varieret udbud af kunstarter. En del af den kunst børnene laver handler om at gøre brug af naturens produkter, som når vi laver efterårskrans af kastanjer, bær og de gyldne efterårsblade. Ligeledes bruger vi ofte naturen baggrund, når vi arbejder med æstetiske udtryk, fx har vi lavet et landart tema, hvor børnene samarbejdede to og to med at lave monstre af ler - 'bygget' op/klistret fast på træerne i Viben.

Når vi arbejder med et tema f.eks. fugletema, kan vi udover at lære fuglene at kende samt lave fuglefoder til dem have fokus på at tegne og male fugle, dramatisere/lege fugle, forme 'fugleæg' i ler eller bygge reder af kviste og blødt materiale.

Vi bruger dramatisering af forskellige eventyr, hvor børnene kan være aktive deltagere og medbestemmende for fortællingen. Vi er en del af det årlige skuespils forløb på skolen. Vi er deltagende i koret og vigtige publikummer ved opførelsen. Børnene inviteres til oplevelser med gæsteoptrædende kunstnere på skolen.

I Viben er det fysiske læringsmiljø indrettet med mange forskellige materialer. Børnene kan ved at tegne, male, lime, hamre og save eksperimentere med forskellige materialer og derigennem styrke deres kreativitet. I Viben har vi mange bøger, hvilket giver mulighed for at fordybe sig i forskellig litteratur.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Vi er bevidst om, at en god evalueringskultur er vigtigt for at fastholde og skabe en faglig udvikling.

Vi skal klart formulere formålet med det vi vil dokumentere/evaluere.

Fokus for evaluering kan tage udgangspunkt i de enkelte formuleringer i Vibens læreplaner.

På de månedlige personalemøder vil vi bruge evaluering som et redskab i planlægning af aktiviteter og i drøftelser af det pædagogiske læringsmiljø.

Vi skal inddrage børns perspektiver i evalueringsarbejdet.

Vi vil anvende flere former for dokumentation i evalueringsarbejdet.

F.eks.:

1. Videoptagelser af samspilssituationer.
2. Praksisfortællinger og refleksioner.
3. Observationer og iagttagelser.

Resultatet af evalueringen skal implementeres i det daglige arbejde med at skabe et godt læringsmiljø

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Arbejdet med den pædagogiske læreplan sker løbende på faglige personalemøder.

Ændringer og justeringer i den pædagogiske læreplan foretages løbende.

